

Motion till riksdagen

1989/90:Sk649

av Bengt Silfverstrand m.fl. (s)

Ny skatteklass på öl

När riksdagen år 1977 fattade beslut om en ny alkoholpolitik uppgick konsumtionen av ren alkohol per invånare över 15 år till 7,70 liter. Det var den högsta alkoholkonsumtionen under 1900-talet. Mellanölet svarade för 2,10 liter av denna konsumtion.

Avsikten med detta alkoholpolitiska beslut var dels att sänka den totala konsumtionen av alkohol, dels att genom prisdifferentiering stimulera till konsumtion av alkoholsvagare drycker.

Effekten av beslutet blev att konsumtionen av starksprit minskade, vin- och starkölskonsumtionen ökade och övrig ölskonsumtion gick ned. Det skedde alltså en förskjutning uppifrån och nedifrån till de mellanstarka dryckerna.

Från många håll ifrågasattes det förnuftiga i att slopa mellanölet. Det visade sig också vara en felsyn att utgå från att konsumtion och missbruksproblem skulle minska om man tog bort en ölsort i mellanklass, vilken uppskattades av många konsumenter som en god måltidsdryck. Förvisso sjönk den totala alkoholkonsumtionen i landet statistiskt sett. Samtidigt ökade hembränningen och missbruksproblemen kvarstod.

Sedan några år tillbaka serveras "mellanöl" på många restauranger, om än under annan beteckning. Likaså finns i systembutikerna ett antal importerade ölsorter av samma kategori att köpa. Från och med 1988 salubjuddes också svensktillverkat "mellanöl" i systembutikerna.

Det måste ur alkoholpolitisk synpunkt vara en fördel att systembolagets sortiment utökas med ett svenskt öl som är alkoholsvagare än starkölet. Alkoholpolitiken syftar ju till att främja konsumtionen av alkoholsvagare drycker på de starkares bekostnad. För att minska starkölets kraftiga uppgång till förmån för det svagare ölet måste emellertid en prisskillnad dem emellan föreligga.

Flera undersökningar visar att åtminstone hälften av starkölskonsumenterna skulle välja mellanöl om detta kostade mindre än starkölet på systembolaget. Detta innebär att om hälften av all starköl som i dag säljs skulle vara mellanöl, minskar den totala alkoholkonsumtionen i form av öl med ca 10 %. En sådan utveckling kan åstadkommas om "mellanölet" åsattes en skatt som är lägre än den som gäller för starköl. Fram till årsskiftet 88/89 kostade de båda ölsorterna – "mellanöl" (3,6 % alkoholhalt) och starköl (4,5 % alkoholhalt) – lika mycket för kunden såväl på restaurang som på systembolaget.

Framställningskostnaderna är lika höga för båda sorterna och en skatt på 10:35 per liter läggs på oavsett alkoholstyrka. Detta skall jämföras med en motsvarande grundskatt på s.k. folköl uppgående till 2:20 per liter.

Mot. 1989/90
Sk649

Bryggerierna har tidigare i avvaktan på besked från myndigheterna satt ner försäljningspriset på "mellanöl". Men denna prisskillnad – 30-70 öre i förhållande till starkölet – är sannolikt otillräcklig för att åstadkomma en eftersträvd övergång från konsumtion av starköl till det alkoholsvagare "mellanölet". Allt talar för att det enbart genom en markant skillnad i skatteklass är möjligt att uppnå önskvärda alkoholpolitiska effekter.

Vid behandling av motion 1988/89:Sk615 (bet.1988/89:FiU30) avstyrker utskottet ett motsvarande yrkande utan närmare motivering. Samtidigt uttrycker man oro över den kraftiga ökningen av ölkonsumtionen och hänvisar samtidigt till starkölets starka attraktionskraft hos ungdomar. Just denna oroande utveckling talar enligt vår mening entydigt för att dryckesmönstret bara kan brytas genom en klar prisdifferentiering.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om införandet av en ny skatteklass mellan nuvarande klass II och klass III i lagen om dryckesskatt.

Stockholm den 25 januari 1990

Bengt Silfverstrand (s)

Maja Bäckström (s)

Grethe Lundblad (s)

Kurt Ove Johansson (s)

Jan Andersson (s)